

ปัญหาคนทำลายธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมควรแก้ไขที่ไหน

.....ระพี สาคริก

หากสัมผัสหัวข้อนี้ไม่เชิงคำถามที่ต้องการหาคำตอบ ก็จะง่ายเกินไปสำหรับการตอบว่า "ก็ให้อ่านนางบังคับอย่าให้คนเข้าไปเกี่ยวข้องกับธรรมชาติ" และหากมีผู้เห็นได้แต่คำตอบลักษณะนี้นักมาก ๆ ย่อมหมายความว่า มีบุคคลที่หลงอยู่กับความสบายมากขึ้นโดยไม่นิยมที่จะคิดในสิ่งซึ่งตนเองรู้สึกว่ายากประการหนึ่ง มีบุคคลผู้หลงอ่านอาจอยากมีอำนาจแทนมุ่งวิถีชีวิตสู่การสร้างสรรค์ที่อิสระประการหนึ่ง มีบุคคลที่ขาดการสำรวจทบทวนตนเองอยู่ในรากฐานชีวิตและคิดว่าการทำหน้าที่แก้ปัญหาดังคมนั้น แม้ใช้ชีวิตอยู่ไปวันหนึ่ง ๆ ก็สามารถแก้ไขข้อที่มีอำนาจอยู่ในมือ กับมีบุคคลที่คิดว่า "ต้องตัวกูเองจึงจะแก้ไขได้" บุคคลอื่นซึ่งถูกสังขรมกำหนดให้ชีวิตอยู่ร่วมกับตนต่างไม่มีความหมายอะไรทั้งสิ้น"อีกประการหนึ่ง

หากสังคมใดมีบุคคลลักษณะ ดังกล่าว เป็นส่วนใหญ่ และหากขาดการปรับเปลี่ยนบนพื้นฐานปัญหาตนเองตามที่ เป็นจริงณ จุดใดจุดหนึ่ง เนื่องจากยังพยายามประคับประคองกันต่อไปให้ได้ วิธีการเปลี่ยนแปลงของสังคมนั้นย่อมกำลังมุ่งสู่หายนะภาพในที่สุด ไม่เร็วก็ช้า

มนุษย์ เป็นส่วนหนึ่งที่เกิดมาจากกระแสภายในระบบการเปลี่ยนแปลงของธรรมชาติ ซึ่งมีได้เกิดมาอย่างโคตรเคี้ยวหากยังมีความเป็น เหตุเป็นผลระหว่างมนุษย์กับมนุษย์และระหว่างมนุษย์กับสิ่งต่าง ๆ บนพื้นฐานของหลักความจริงอีกด้วย

ฉะนั้นเมื่อธรรมชาติได้ให้มนุษย์มาเป็นส่วนหนึ่ง เราจึงไม่เพียงกล่าวว่า มนุษย์ก็ต้องอยู่ได้ และธรรมชาติก็ต้องอยู่ได้เท่านั้น หากควรค้นหาด้วยว่า "ในความคิดซึ่งนั้น มนุษย์กับธรรมชาติพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกันอย่างไร" หากขณะใดเกิดสภาวะที่กำหนดให้มนุษย์ทำลายธรรมชาติ จะหวังได้ว่าการนำความรู้มาใช้แก้ปัญหาคืออย่างถึงรากฐานจริง

ในเมื่อธรรมชาติมีกระบวนการเปลี่ยนแปลงของสิ่งต่าง ๆ ซึ่งจักรระบบตัวเองบนพื้นฐาน ที่มีเหตุมีผลถึงซึ่งกันและกัน ก็น่าจะรู้สึกว่า "กระบวนการธรรมชาติเป็นสิ่งที่มีชีวิตและจิตวิญญาณ" และหากบุคคลใดเข้าถึงกระแสนี้ไ้จริง ๆ ย่อมเข้าใจได้ว่า ทุกสิ่งที่ปรากฏเปลี่ยนแปลงอยู่ในระบบ ต่างก็มีชีวิตและจิตวิญญาณที่พึ่งทำหน้าที่ร่วมกันอนุรักษ์ความเป็นธรรมชาติให้สามารถดำรงอยู่อย่างสมบูรณ์แบบได้

มนุษย์จึง เป็นเพียงระบบชีวิตลักษณะหนึ่งซึ่งถ่ายทอดกระแสจิตวิญญาณจากธรรมชาติออกมาสู่คนที่ เป็นรูปธรรมมากขึ้น หรืออาจ เรียกว่า เป็นค่านของการใช้ประโยชน์โดยผ่านระบบพลังซึ่ง เรียกรวม ๆ ว่า "ความรัก-ความซาบซึ้ง" ซึ่งเป็นกรรมวิธีธรรมชาติที่อยู่ในชีวิตมนุษย์ และปรากฏออกมา เป็นผลสำเร็จรูป ลักษณะต่าง ๆ โดยที่แต่ละคนต่างก็มีระบบ เป็นของตนเองโดยเฉพาะ

บางคนอาจมีระบบ เหมาะสมกับต้นไม้ก็จะแสดงความรักความสนใจต้นไม้ บางคนอาจมีระบบ เหมาะสมกับสัตว์ บางคนเหมาะสมกับหินกับแร่ บางคนเหมาะสมกับรูปลักษณะต่าง ๆ ของกระแสพลัง และบางคนเหมาะสมกับภาพพรรณ สามารถเปิดรับจากธรรมชาติ นำผ่านออกมาปรากฏ เป็นภาพเขียน ภาพถ่าย คนตรี และร้อยกรองบทกวีที่ เกี่ยวกับธรรมชาติและชีวิต

มนุษย์จึง เป็นลักษณะหนึ่งของชีวิตซึ่งจำเป็นจะต้องมีวิถีที่สัมพัทธ์ธรรมชาติได้อย่างอิสระ เพื่อให้โอกาสตนเองค้นหาสิ่งที่มีลักษณะ เหมาะสมแก่แต่ละคนได้จากรากฐานอันแท้จริง หาใช่ถูกกระแสน่านาภายนอกเป็นฝ่ายกำหนด ควบคุมทวงห้ามซึ่งถือเป็นการทำลายความรักและจิตวิญญาณที่แท้จริง

ดังนั้นพบได้จากแนวคิดซึ่งสะท้อนออกมาโดยบุคคลหลาย ๆ คนในสภาวะสังคมและการศึกษาปัจจุบัน ท่านองว่า มนุษย์เท่านั้นที่มีความรักและจิตวิญญาณ ซึ่งลักษณะนี้เองหากมองทวนกลับจะพบว่า คนคิดนั้นเองที่เข้าไม่ถึงจิตวิญญาณตนเองทำให้ไม่อาจ เข้าถึงจิตวิญญาณที่แท้จริงของธรรมชาติ เนื่องจากยึดติดอยู่ เพียงจิตวิญญาณในค่านรูปแบบ บางครั้ง เมื่อถึงโอกาสเหมาะ ๆ ยังสืบเนื่องต่อไปสู่การแสดงออกในลักษณะที่ว่า เป็นสิ่งศักดิ์สิทธิ์ มีการจุฑาธิปเยินยูลาขอโชคลาภ ซึ่งสะท้อนภาพการ เชื่อในลักษณะมงายไร เหตุและผล

บุคคลผู้มีรากฐาน เข้าถึงความหมายของจิตวิญญาณที่แท้จริงได้เท่านั้น ที่พึงมีโอกาสนพัฒนาตนเองขึ้นมาสู่ความเป็นมนุษย์ซึ่งดำรงชีวิตได้สมบูรณ์ด้วยคุณภาพตามแนวคิดพื้นฐานของการศึกษา และบุคคลผู้มีความซื่อสัตย์ถึงกล่าวแล้วนี้เองที่จะ เข้าถึงความรู้และทำหน้าที่ร่วมกันอนุรักษ์ได้อย่างถึงรากถึงโคนที่แท้จริง

อย่างไรก็ตาม การที่กระแสนจิตวิญญาณได้มีการวิวัฒนาการ จากธรรมชาติซึ่งเป็นพื้นฐาน ผ่านสู่ชีวิตมนุษย์ถึงขั้นปรากฏสู่ภายนอกด้วยรูปแบบต่าง ๆ เค้นชัดมากขึ้น ในอีกด้านหนึ่ง อำนาจของสิ่งดังกล่าวได้ก่อให้เกิดการสูญเสียสมดุลขึ้นในรากฐานตนเอง เป็นเงาตามตัว จึงทำให้อีกด้านหนึ่งจากเงื่อนไขซึ่งปรากฏโดยแหล่งเดียวกันมีการกำหนดเอาเองโดยพลการว่า สิ่งซึ่งควร เรียกว่ามีจิตวิญญาณคือลักษณะชีวิตที่เป็นมนุษย์เท่านั้น

แม้สัตว์ต่าง ๆ ก็ถูกเข้าใจในเชิงถูกกว่าชาคภูมิปัญญา พรรณไม้ต่าง ๆ ก็ถูกถูกกว่ามีแต่ชีวิต ยิ่งเป็นหิน คิน แร่ น้ำ อากาศ และกระแสพลังงาน ยิ่งมอง เห็นว่า เป็นเพียงรูปวัตถุลักษณะต่าง ๆ อย่างขาดภาวะที่เชื่อมโยงถึงซึ่งกันและกัน จึงมีผลสืบทอดไปถึงการขาดจิตสำนึกรับผิดชอบและ เคารพในสิทธิและ เสรีภาพซึ่งเป็นหลักการดำรงอยู่ของสิ่ง เหล่านี้ ปรากฏออกมา เป็นเหตุ เป็นผลขั้นสุดท้ายว่า ตนเองจะทำให้สิ่งเหล่านี้เสียหายอย่างไรก็ได้

มนุษย์ซึ่ง เป็น เพียงลักษณะหนึ่งของชีวิตและจิตวิญญาณที่ธรรมชาติมีโอกาสรูปากฏออกมา เป็นผลจึงโดยสังขรณ์และหน้าที่ จำเป็นต้องสนองประโยชน์แก่ธรรมชาติอย่างปฏิเสธเสียมิได้ หรืออาจกล่าวรวม ๆ ว่า เป็นส่วนหนึ่งซึ่งให้ที่พึ่งพาแก่ธรรมชาติเพื่อการดำรงอยู่และ เปลี่ยนแปลงบนพื้นฐานตนเองได้อย่างอิสระ ดังนั้นตามความเป็นจริง มนุษย์ควรใช้กล่ออ่านาจมูงสู่แนวทางดังกล่าวบนรากฐานที่มั่นคงอยู่กับสังขรณ์

ในมุมมองนี้ คงต้องตั้งคำถามว่า มนุษย์ได้อาศัยอะไรจากธรรมชาติ หากปราศจากการรับรู้ประเด็นนี้ได้ลึกซึ้ง มนุษย์เองนั้นแหละที่อาจคิดอาจกระทำอะไรลงไปอย่างรู้เท่าไม่ถึงการณ์ในการแก้ปัญหา เนื่องจากธรรมชาติของมนุษย์เองซึ่งลงได้ตกเข้าไปอยู่ภายใต้กระแสที่ทำให้รู้สึกสบายด้วยรสสัมผัส มีกษณคิตอะไรแบบง่าย ๆ หรือคิดในทิศทางที่เข้าข้างความสบายของตนเอง อย่างไรก็ตาม ก่อนที่จะหาคำตอบจากประเด็นคำถามนี้ คงต้องเข้าใจมนุษย์ได้ถึงสิ่งซึ่งอยู่ในความลุ่มลึกเสียก่อน

ในเมื่อบุคคลใดก็ตามที่สนใจคิดหาคำตอบ ต่างก็เป็นมนุษย์ จึงมีการสั่งสมอิทธิพล เงื่อนไขภายนอก

เข้าใจในรากฐานตนเองไม่มากนักน้อย การจะเข้าใจมนุษย์ได้ลึกซึ้งถึงภาพที่แท้จริงเพียงใด จึงน่าจะขึ้นอยู่กับความสามารถในการ เข้าถึงสิ่งซึ่งแฝงอยู่ในรากฐานตนเองและปลดภาวะ เหล่านั้นออกได้ด้วยตนเอง ซึ่งทำให้เกิดความเป็นไปได้เพียงนั้น

ด้วยหลักกลาง ๆ คงกล่าวได้แต่เพียงว่า มนุษย์มีใช้ต้องการ เพียงค่านซึ่งมีสถานะ เป็นวัตถุจากธรรมชาติ เช่นที่มักกล่าว เน้นว่า ต้องการปัจจัยสี่ เท่านั้น หากในชีวิตบุคคลเดียวกันยังปรากฏค่านซึ่งมีใช้วัตถุ และมีผลอย่างสำคัญต่อการกำหนดเงื่อนไขให้การคิดการกระทำ เป็นไปในแนวทางที่สร้างสรรค์หรือทำลาย อย่างสำคัญทั้งแก่ตนเองและในหมู่มกดับ แก่สิ่งซึ่งมนุษย์พึงมอบให้แก่ธรรมชาติอันถือ เป็นสัจธรรมของชีวิตที่พึง จำเป็นต้องปฏิบัติ

จากวิถีการ เปลี่ยนแปลงซึ่ง เป็นมาแล้วจนถึงปัจจุบัน ได้ส่งผลสะท้อนให้ปรากฏการ เขียนการกล่าว เป็น ครั้งคราวว่า ต้องอ้อมป่าอ้อมทอง เสียก่อนจึงค่อยแสวงหาความอ้อมทางใจ สะท้อนคำสารภาพความจริงออกมาจากธรรมชาติซึ่งปรากฏอยู่ในส่วนลึกของกระแสให้บุคคลผู้รู้สามารถจับได้ว่า ในยุคปัจจุบันได้มีการสูญเสีย รากฐานความรู้ความเข้าใจมนุษย์ไปมากแล้ว เนื่องจากความรู้ความเข้าใจของบุคคลประเภทที่แสดงออก ดังกล่าวแล้ว แม้มองจิตใจก็มีการนำเอา เงื่อนไขในค่านวัตถุเข้ามาผูกติดไว้อย่างปราศจากการรู้ได้

หากมีรากฐานที่สามารถมองเห็นภาพแท้ในตนเองได้ชัดเจน ย่อมเห็นได้ถึงประโยชน์ซึ่งธรรมชาติให้แก่ชีวิตอย่างถึงซึ่งกันและกันทั้งสองค่านและ เข้าใจได้ว่าทั้งค่านวัตถุและจิตใจต่างก็มีพื้นฐานอิสระบน เหตุผลตนเอง ไม่ว่าจะมองจากค่านใดสู่อีกค่านหนึ่ง และการหยิบยกประเด็นมามองจากค่านใดสู่ค่านใดนั้นย่อมขึ้น อยู่กับการนำมาใช้ในโอกาสใดที่ เหมาะสมแก่วิถีทางที่ก่อให้เกิดภาวะสร้างสรรค์ได้อย่างแท้จริง

ในเมื่อมนุษย์ไม่เพียงมีการดำรงชีวิตอยู่ร่วมกันและพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกันกับธรรมชาติ เท่านั้น หากยังมีการดำรงชีวิตอยู่ร่วมกันและพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกันกับ เพื่อนมนุษย์ด้วย โดยที่มนุษย์กับ เพื่อนมนุษย์ต่างก็ เป็นธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้แก่กันและกันอย่างปราศจากความแตกต่างกันในค่านสถานภาพซึ่งสนองผล ในค่านนี้ แนวคิดซึ่งสะท้อนภาพการสูญเสียรากฐานความรู้ความเข้าใจมนุษย์ดังที่กล่าวแล้ว ย่อมหมายถึง การสูญเสียมนุษยธรรมอันถือได้ว่า เป็นพื้นฐานศานติสุขของชุมชนซึ่งสืบทอดกระแสไปถึงศานติสุขของมวล มนุษยชาติด้วย

ไม่ว่าจะได้มีการ เปลี่ยนแปลงในค่านวัตถุมาไกลแค่ไหนก็ตาม หากกระแสเงื่อนไขที่ปรากฏอยู่ในราก ฐานจิตใจมนุษย์ได้รับโอกาสให้ถูกปูพื้นฐานตนเองโดยบรรยากาศจริงของธรรมชาติ แม้ในปัจจุบันจะได้ เปลี่ยนแปลงมาถึงขั้นกำหนดครมครวและบุคคล แยกตัวออกมาจากธรรมชาติในค่านรูปแบบชัดเจนมากขึ้น ดังเช่นชีวิตคนซึ่งมีใค้อยู่ในป่า เช่นสมัยก่อน แต่การกระจายความรัก ความรู้สึกประทับใจและการนำจิต สำนึกรับผิดชอบซึ่งมนุษย์พึงจำเป็นต้องมีไว้ให้ธรรมชาติ หากรู้ได้ย่อมสามารถอนุรักษ์ไว้ได้เสมอ

ในสมัยซึ่งชุมชนและชีวิตยังอยู่อย่างใกล้ชิดกับธรรมชาติ เช่นยังคงใช้ป่า เป็นบ้าน เป็นถิ่นฐานทางที่ให้ กำเนิดและดำรงชีวิตตนเองถึงลูกหลาน การอบรมปลูกฝังความรักความผูกพันหรือการให้จริยธรรมที่ลึกซึ้ง โดยบรรยากาศป่า กับการได้พึ่งพาปัจจัยสี่ ยังคงรู้และตระหนักได้จากศูนย์รวมที่เด่นชัด เนื่องจากในค่าน

วัตถุโดยอิทธิพลมนุษย์ ยังมีได้มีการเปลี่ยนแปลงที่สลับซับซ้อนมากขึ้น และชีวิตคนโดยเฉพาะอย่างยิ่งในชุมชนสองถิ่นซึ่งเป็นแหล่งที่มีทรัพยากรธรรมชาติซึ่งพึ่งปราดนาของมนุษย์ซึ่งนิยมความสบาย ซึ่งถูกกระแสดการช่วงชิงจากภายนอกเข้ามาบุกรุกโดยใช้การมีโอกาสสร้างรูปวัตถุที่เหนือกว่า เป็นเครื่องมือกระทำการ

อย่างไรก็ตาม ประเด็นมีไ้คืออยู่ที่ว่า เพราะมนุษย์ได้พัฒนาทางป้าทางธรรมชาติมากขึ้น หากบุคคลใดเหยียบยกเอาประเด็นนี้มาอ้างว้าคือปัญหาข้อมสะท้อนภาพแนวคิดซึ่งยังคงยึดติดอยู่กับภาพผิวที่บังตาตนเองมิให้สามารถมองเห็นปัญหาจริงได้

เนื่องจาก บรรยากาสธรรมชาติเป็นสื่อถ่ายทอดกระแสความรัก ความประทับใจและรู้สึกได้ในบุญคุณที่แต่ละบุคคลควรมีอยู่ในรากฐานชีวิต แม้มนุษย์จะแยกตัวออกมาจากสภาพที่เคยกกลมกลืนอยู่กับธรรมชาติ นำการเปลี่ยนแปลงสู่การจัดการในเรื่องต่าง ๆ ภายในกระแสชีวิตประจำวัน เช่นมีครอบครัว มีบ้าน มีโรงเรียน มีสำนักงานและมีเมืองมีประเทศ หากได้รับโอกาสจากบุคคลผู้มีโอกาสและอยู่ในอำนาจ เหนือกว่าให้สามารถสัมผัสได้ ไม่ว่าชั้นส่วนลักษณะใดจากธรรมชาติซึ่งเหมาะสมกับจิตวิญญาณของแต่ละบุคคลซึ่งไม่เหมือนกัน

แม้ว่าสิ่งนั้นจะ เป็นเพียงชั้นส่วนลักษณะหนึ่งจากธรรมชาติ แต่ก็มีพื้นฐานแท้อยู่ในธรรมชาตินั้นเอง โดยที่ธรรมชาติได้ให้สิทธิไว้แล้วอย่างเท่าเทียมกันภายในรากฐานตนเองของแต่ละบุคคลที่เกิดมา บนพื้นฐานการศึกษาที่อิสระ แต่ละบุคคลย่อมมองเห็นโอกาสสานกระแสความรักความประทับใจไปสู่การเรียนรู้ และรักธรรมชาติที่สมบูรณ์แบบใดเสมอ

จากภาพรวมของสิ่งซึ่งกล่าวมาแล้ว หากมองเห็นได้น่าจะถือว่าคือรากฐานของอิสรภาพทางการศึกษาที่แท้จริง เป็นพื้นฐานการพัฒนาคนที่มุ่งให้ตนเองสู่วิถีชีวิตซึ่งเปลี่ยนแปลงไป เป็นความสมบูรณ์ด้วยคุณสมบัติแห่งมนุษย์ และเป็นสิ่งซึ่งสามารถทำให้ธรรมชาติดำรงอยู่ได้ตลอดจนมีโอกาสพัฒนาบนพื้นฐานตนเองไปได้อย่างมีเหตุมีผล

หากทวนกลับไปสู่อดีตจากจุดเริ่มต้นมาสู่ปัจจุบันและมองสู่ค่านวัตถุ วิธีการเปลี่ยนแปลงซึ่งมีมนุษย์เป็นผู้กำหนด ก็มีการนำเอาธรรมชาติมาใช้ประโยชน์ เช่นการนำพรรณไม้จากป่า นำสัตว์จากป่ามาเพื่อสนองความต้องการโดยตรง กับอีกด้านหนึ่งก็มีการทวนกลับมาใช้โอกาสดังกล่าว ศึกษาค้นคว้าเพื่อรู้จักไ้ในค่านวัตถุสิ่งซึ่งยิ่งขึ้น แล้วนำความรู้มาพัฒนาสิ่งต่าง ๆ ซึ่งได้จากธรรมชาติบนพื้นฐานอำนาจมนุษย์เอง เราจึงได้มีพันธุ์พืชเช่นข้าว ผัก ผลไม้ ไม้ดอกไม้ประดับ และพันธุ์สัตว์เช่นวัว ควาย หมู เป็ดไก่ และนกพันธุ์ต่าง ๆ สมองความต้องการชีวิตให้สืบทอดมาไ้จนถึงปัจจุบัน

ยิ่งไปกว่านั้น การพัฒนาซึ่งมีไ้อยู่บนพื้นฐานธรรมชาติ หากถูกนำมาอยู่ในอำนาจมนุษย์ เช่นการนำวัวจากป่ามาคั้พันธุ์ผสมพันธุ์จนถึงขั้นแยกส่วนออกไป เป็นพันธุ์เนื้อ พันธุ์ไ้หนม และพันธุ์ใช้งาน ย่อมพบกั้ปัญหาที่สะท้อนจากกฎธรรมชาติประการหนึ่งซึ่งกำหนดไว้ว่า ในค่านวัตถุ ทุกสิ่งทุกอย่าง เป็นสิ่งปราศจากตัวคนให้ยึดถือไ้ได้อย่างแท้จริง

เมื่อมนุษย์นำสิ่งต่าง ๆ ในลักษณะที่แยกส่วนจากธรรมชาติมากำหนดการ เปลี่ยนแปลงบนฐานอำนาจ

ตนเองสืบทอดต่อมาได้เพียงช่วงหนึ่ง จึงรู้สึกว่าจำเป็นต้องหวนกลับไปนำพันธุกรรมชาติมาใช้เสริมฐานการเปลี่ยนแปลง เพื่อใช้พัฒนาการให้ประโยชน์เป็นช่วง ๆ ตามเหตุและผล กับอีกด้านหนึ่งก็คำนึงถึงการดำรงอยู่ และมีโอกาสสืบทอดกระแสตนเองบนฐานธรรมชาติของสิ่งนั้นด้วย เพื่อรักษาสสมดุลระหว่างสิ่งซึ่งอยู่บนฐานธรรมชาติกับการเปลี่ยนแปลงที่อยู่บนฐานอำนาจมนุษย์ ทำให้มนุษย์และธรรมชาติอยู่ร่วมกัน และพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกันได้ด้วยดี

เมื่อกล่าวมาถึงขั้นนี้ จะพบว่ามนุษย์กับธรรมชาติไม่อาจแยกตัวออกจากกันและกันได้ เมื่อใดที่มีเหตุมีผลกำหนดให้ต้องแยกจากกัน เมื่อนั้นย่อมวินิจฉัยได้ว่า ทั้งมนุษย์และธรรมชาติกำลังมุ่งวิธีการเปลี่ยนแปลงสู่หายนะด้วยกันทั้งสองฝ่าย และอำนาจที่กำหนดให้มนุษย์แยกตัวออกจากธรรมชาติก็คืออำนาจมนุษย์เอง เนื่องจากหลักธรรมชาติได้ชี้ไว้ชัดเจนว่า มนุษย์เป็นเหตุเป็นผลของการเปลี่ยนแปลงซึ่งพบได้จากสิ่งทั้งหลายที่สัมพันธ์เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวันของมนุษย์

เมื่อสิ่งแวดล้อมของมนุษย์ถูกมนุษย์ทำลาย ย่อมหมายความว่าแนวคิดของมนุษย์เองกำลังส่งผลกระทบลักษณะต่าง ๆ ของพฤติกรรมในกระแสชีวิตประจำวันที่มีผลทำลายตนเองด้วยโดยปริยาย แม้ว่า จะมุ่งคิดแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อมที่กำลังสูญเสียให้ฟื้นคืนสู่สภาพที่ดีขึ้นก็ตาม

เรากล่าวไว้แล้วถึงการเปลี่ยนแปลงของมนุษย์และของธรรมชาติในส่วนซึ่งถูกอิทธิพลมนุษย์กำหนด โดยเฉพาะอย่างยิ่งในค่านิยม และยิ่งได้กล่าวด้วยว่า หากมนุษย์รู้จักกระจายสื่อลักษณะต่าง ๆ ซึ่งเป็นส่วนของธรรมชาติสู่มนุษย์อย่างสอดคล้องกันกับการเปลี่ยนแปลงสภาพชีวิตความเป็นอยู่ในค่านิยม

แทนที่จะใช้อำนาจปิดกั้นการเปลี่ยนแปลงของมนุษย์ด้วยกันเองหนึ่ง กับบังคับปิดกั้นมิให้มนุษย์ซึ่งยังอยู่ในสภาพที่ค่อนอำนาจกว่าคนสัมผัสธรรมชาติหรือส่วนใดส่วนหนึ่งของธรรมชาติอีกหนึ่ง หากรู้จักให้โอกาสแก่กันในการพัฒนาตนเองทางการศึกษาที่อิสระ เพื่อหวังว่าแต่ละคนจะสามารถนำวิถีไปสู่การรู้ตนเอง รู้การสานความรึกจากสิ่งซึ่งคนสัมผัสแม้เป็นเพียงชิ้นส่วนลักษณะหนึ่งจากธรรมชาติ กลับไปสู่การรักษามรดกชาติได้ ด้วยตนเองอย่างอิสระ

แต่ละบุคคล แต่ละครอบครัวไม่ว่าจะอยู่ในป่าในธรรมชาติหรือในเมืองซึ่งแยกตัวจากป่าจากธรรมชาติซึ่งมีบรรยากาศทางมากเพียงใด ย่อมมีสิทธิและมีอิสระที่จะรักและหวงแหนธรรมชาติได้ทั้งสิ้น แต่เมื่อหวนกลับมาพิจารณาสภาพที่เป็นอยู่ในขณะนี้ ก็มีคำถามให้ค้นหาต่อไปว่า เหตุใดปัจจุบันเราจึงพบว่า ธรรมชาติถูกทำลายเสียหายยับเยินดังที่พบเห็นความจริงกันอยู่ และหากพิจารณาได้ถึงระดับที่ลุ่มลึกก็ยิ่งพบว่ากระแสทำลายยังปรากฏเด่นชัดอยู่ในพื้นฐานสังคมและยังคงมีแนวโน้มหนักมากยิ่งขึ้น

ลองมองมายังพื้นฐานจริง ๆ ของชีวิตโดยเฉพาะอย่างยิ่งเน้นคนท้องถิ่น เพื่อหาจุดเริ่มต้นของการชี้ให้เห็นภาพปัญหาที่แท้จริงซึ่งในกระแสปัจจุบัน ส่วนใหญ่ยังคงตกอยู่ในสภาพที่มองข้ามกันไปแทบจะสิ้นเชิง

นั่นคือ แท้จริงเดิมมามนุษย์กับธรรมชาติเป็นสิ่งปรากฏเปลี่ยนแปลงร่วมกันภายในวัฏจักรซึ่งถือเป็นหนึ่งเดียวเท่านั้น ต่อมา เมื่อเปลี่ยนแปลงมาถึงขั้นมีการนำส่วนต่าง ๆ จากธรรมชาติมาเข้าสู่ระบบการจัดการภายใต้พื้นฐานอำนาจมนุษย์ จากการใช้เองได้เปลี่ยนมาถึงขั้นมีการแลกเปลี่ยนซื้อขายกันมากขึ้นเป็นลำดับ

อีกวัฏจักรหนึ่งก็ เริ่มต้นสะท้อนภาพให้เห็นได้เด่นชัดมากขึ้น

เนื่องจากมนุษย์ที่เกิดขึ้นได้มีเพียงชีวิตเดียวเท่านั้น ดังกล่าวไว้ตอนต้นที่ว่า มนุษย์ทุกชีวิตที่เกิดขึ้น จำเป็นต้องมีเพื่อนมนุษย์และอยู่ร่วมกัน พัฒนาร่วมกันกับ เพื่อนมนุษย์ หากแต่ละชีวิตมีการ เกิดก่อนเกิดหลัง มีการเติบโตก่อนเติบโตหลัง จึงมีโอกาสพัฒนาอำนาจในตนเองก่อนและหลังด้วย ไม่ว่าอำนาจนั้นจะมีรูปลักษณะอย่างไร แต่กระแสนำอำนาจก็มีทั้งสองด้านคือ ด้านหนึ่งได้แก่ อำนาจคุณธรรมซึ่งเป็นพื้นฐานศรัทธาและบารมีที่แท้จริง กับอีกด้านหนึ่งคืออำนาจซึ่ง เกิดจากอิทธิพลของรูปวัตถุ

อำนาจทั้งสองด้านดังกล่าว เป็นสิ่งที่ปรากฏอยู่ในพื้นฐานเดียวกัน หากในด้านแรกควรถือเป็นพื้นฐาน ส่วนด้านที่สองน่าจะเป็นส่วนเสริมแต่ง หากวิถีการเปลี่ยนแปลงมุ่ง เน้นความสำคัญไปสู่การสร้างสรรคับรรยากาตของศาสนาสืบ เพื่อมนุษย์จะสามารถอยู่ร่วมกันในพื้นฐานความสงบและพัฒนาไปได้โดยราบรื่น แต่หากมนุษย์ตกอยู่ใต้อิทธิพลอำนาจของด้านซึ่งเป็นรูปวัตถุ กระแสการเปลี่ยนแปลงย่อมสวนทิศทางการกับสิ่งซึ่งเป็น ที่พึงปรารถนาของทุกคนดังกล่าว

ทั้งนี้และทั้งนั้นจึงมิได้หมายความว่า การไปนำเอาชิ้นส่วนที่หลากหลายลักษณะจากกระแสธรรมชาติมาใช้ประโยชน์ คิดตามมาด้วยการนำเข้าสู่ระบบการจัดการและก้าวต่อไปถึงขั้นแปรรูป จะไม่เป็นการบังคับ หากอีกด้านหนึ่งซึ่งควรมีการสืบทอดกระแสร่วมด้วยแต่กลับขาดหายไป ก็คือความรักความรู้สึกซาบซึ้งในบุญคุณซึ่งเป็นสิ่งที่ธรรมชาติ เคย เป็นครูหรือ เป็นสื่ออบรมให้สามารถรู้ได้ถึง เหตุถึงผล

โดยที่กระแสดังกล่าว เป็นกลไกพื้นฐานที่สามมนุษย์ทั้งระบบชีวิตกับธรรมชาติให้ เชื่อมโยงถึงซึ่งกันและกันได้อย่างบริสุทธิ์ แม้มนุษย์จะ เปลี่ยนแปลงตนเองจากการอยู่ป่าซึ่ง เคยมีต้นไม้ ลี้ตัวป่าและทุกสิ่งทุกอย่าง ซึ่งหลากหลายรูปแบบรวมทั้งภาพพรรณต่าง ๆ ของท้องถิ่นกำเนิดซึ่งเป็นเพื่อนชีวิต มาสู่การใช้ชีวิตในบ้านในเมืองภายใต้ฐานอำนาจการจัดการอย่างเต็มตัว

หากกระแสดังกล่าวแล้วยังคงอยู่ คงไม่ปรากฏแนวคิดออกมาสู่ความรู้สึกของสังคมยุคปัจจุบันในลักษณะที่ชัดเจนว่า หากคตินุรักษ์ธรรมชาติก็ไม่ควรนำสัตว์จากป่า นำพรรณไม้จากป่ามาปลูกเลี้ยงในบ้าน ซึ่งเป็น กระแสการคิดการแสดงออกที่ขาดความยังคิอยู่ในพื้นฐาน เช่นเดียวกันกับกระแสทำลาย หากคตินุรักษ์คนละชั่ว

บุคคลที่คิดได้ น่าจะสานจากแนวคิดนี้ต่อไปได้อีกว่า แม้ชุมชนในเมือง ความคิดดังกล่าวก็คงเห็นว่า ไม่ควรนำพันธุ์พืชพันธุ์สัตว์จากป่ามาปลูกเลี้ยงเช่นกัน ถ้าเช่นนั้นการมีส่วนสัตว์สวนพฤกษศาสตร์ไว้ แนวคิดลักษณะนี้ก็คงไม่มีความหมายอะไรลึกซึ้งไปกว่า การตามแบบอย่างที่ได้พบ เห็นในชุมชนต่างถิ่นซึ่งตนเองได้มีโอกาสไปสัมผัสและยึดติดรูปแบบ เอามา เท่านั้น ซึ่งจริง ๆ แล้วก็เป็นเพียงผลพวงจากวัฒนธรรมทางการศึกษา ซึ่งเกิดขึ้นพื้นฐานของสภาพแวดล้อมธรรมชาติที่มีอยู่ในเขตร้อน หากรู้ได้จริง การนำมาใช้ประโยชน์ภายในท้องถิ่นเราเอง ย่อมสะท้อนภาพให้เห็นว่า สามารถส่งผลอนุรักษ์ธรรมชาติของท้องถิ่นไว้ได้

ดังกล่าวก่อนแล้วว่า มนุษย์แต่ละชีวิตที่เกิดขึ้นมา จะแตกต่างกันก็เพียงโอกาสที่เกิด ที่มีการมาก่อนมาหลัง ซึ่งเป็นพื้นฐานที่ทำให้แต่ละบุคคลแตกต่างกันและกันด้วยระดับอำนาจซึ่งก็มีสองแนวทางทั้งแนวทางที่มุ่งสู่คุณธรรมและมุ่งสู่วัตถุ กับอีกด้านหนึ่งคือความแตกต่างระหว่างสภาพแวดล้อมธรรมชาติของท้องถิ่นกำเนิด ซึ่งถูกกำหนดโดย เงื่อนไขทางภูมิศาสตร์ เป็นสิ่งสัมพันธ์กันกับผลพวงของวิถีชีวิตและรูปแบบวัฒนธรรมแต่

ละท้องถิ่น การมุ่งวิธีสิ่งสมอานาจในค่านวัตถุแต่ขาดคุณธรรมภายในรากฐานนี้เองที่เป็นเหตุให้เกิดน้ำหนัก
ค่านเกี่ยวขึ้นในกระแสวัฏจักรใหม่ ซึ่งมีไ้ระหว่างมนุษย์กับธรรมชาติที่หมายถึงระบบนิเวศน์ทั่วไป หากเป็น
ส่วนระหว่างมนุษย์ในค่านที่มีโอกาสมีอานาจในค่านวัตถุเหนือกว่าซึ่งตกอยู่ใต้กระแสกรรมจากรากอทธิพลรูป
แบบของวัตถุเป็นเงื่อนไข ใช้กระแสอานาจ เป็นเครื่องมือกำหนดการเปลี่ยนแปลงไม่ว่าในค่านแก้ปัญหหรือ
ค่านพัฒนาทำให้เกิดภาวะปิดกั้นวิถีทางในการพัฒนาตนเองของเพื่อนมนุษย์

ซึ่งหากสามารถมองได้ลึกซึ้งถึง เหตุและผลของธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมแล้ว เพื่อนมนุษย์ของแต่ละ
บุคคลซึ่งดำรงชีวิตอยู่ในสังคม ล้วนเป็นส่วนหนึ่งของธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของบุคคลนั้น ๆ ทั้งสิ้น

ดังนั้น เมื่อพบภาพธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมถูกทำลาย ในสังคมซึ่งมีคนส่วนใหญ่ตกอยู่ในภาวะยึดติด
สิ่งซึ่งอานาจทางวัตถุในอดีตได้เข้ามาถ่ายทอดอทธิพลไว้ให้ มักมีแนวโน้มหมายความว่าความถึงขั้นไม่ สัตว์ หิน
ดิน น้ำ อากาศและพลังงาน แต่มองข้ามเพื่อนมนุษย์ไปแทบจะสิ้นเชิง ทำให้ไม่สามารถมองเห็น ความไม่
สมดุลภายในวัฏจักรระหว่างมนุษย์กับมนุษย์ซึ่งกล่าวแล้วนี้

แนวคิดของบุคคลในลักษณะนี้จะปรากฏออกมา เป็นความเชื่อว่า ต้องมีอานาจจึงจะช่วยแก้ปัญหา
ให้แก่สังคมได้ หรือไม่ก็ ต้องใช้อานาจบังคับคนซึ่งอยู่ใต้ตนเองจึงจะสามารถแก้ไขปัญหาคือหรือพัฒนาไป
ได้

แต่หากมีบุคคลใดสามารถรู้ได้ ก่อนอื่นควรยอมรับความจริงบนพื้นฐานการเข้าใจคนบนพื้นฐาน
หลักธรรมชาติได้ว่า ชีวิตซึ่งตกอยู่ในสภาพสิ่งแวดล้อมดังกล่าวย่อมปรากฏผลออกมา เช่นนั้นเป็นสิ่งธรรมดา
เพื่อเห็นโอกาสณยุคขึ้นของตนเองในฐานะที่มีหน้าที่และมีส่วนร่วมอยู่ในสังคม เพื่อใช้เป็นภาวะคุ้มกันตนเอง
มิให้รู้สึกท้อแท้หรือหมกมุ่นใจ

หลักในการจับกระแส เพื่อแก้ปัญหา หากมองในระดับพื้นฐานน่าจะกำหนดได้ชัดเจนว่า ทิศทางใด
ของกระแสซึ่งพบแล้วว่ามีสร้างปัญหามากขึ้น หากสามารถกลับทิศทางใดน่าจะ เชื่อมั่นได้ว่าคือวิถีที่มุ่งสู่
การแก้ปัญหาได้ด้วยตัวเอง หากเกิดทิศทางใหม่ขึ้นในรากฐานของบุคคลใด ไม่ว่าจะเป็น เพียงบุคคลเดียว
หรือก็คนก็ตาม ซึ่งมีเหตุผลสืบเนื่องมาจากสามารถสลัดเอาอทธิพลกรรมจากรากอานาจในค่านวัตถุออกได้
ซึ่งภาวะเช่นนี้สามารถเกิดขึ้นได้อย่างอิสระ ไม่ว่าจะเป็นคนซึ่งมีวิถีชีวิตอยู่ในกลุ่มซึ่งมีอานาจ เหนือกว่าหรือ
ค้อยกว่า หรืออีกนัยหนึ่งอาจกล่าวว่า ไม่ว่าจะเป็นฐานะอานาจอยู่ในระดับใดก็ตาม ตนเองมุ่งสร้างสมความ
รู้ความเข้าใจในมนุษย์ด้วยวิถีซึ่งมีแก่นแท้ เป็นเป้าหมาย

เป็นกำลังใจส่งเสริมให้บุคคลอื่นมุ่งทำในสิ่งซึ่งภายในจิตวิญญาณของแต่ละคนรักและสนใจ นอก
จากนั้นในตนเอง จำเป็นต้องมั่นคงอยู่กับการปฏิบัติที่สะท้อนภาพให้บุคคลอื่นเห็นได้ว่า กระทำด้วยใจรักหรือ
ด้วยสมาธิซึ่งมุ่งมั่นจริง ๆ มิใช่แฝงไว้ด้วยการหวังอานาจหวังอามิส เป็นผลตอบแทน . ในเมื่อพบ
ว่าบุคคลอื่นกระทำผิดพลาดเพราะยังขาดความรู้ ตนเองพึงรู้ได้ถึงหน้าที่ที่จะต้องให้การแนะนำ มิใช่จ้อง
จับ เพื่อมุ่งทำลายคนด้วยกัน ดังเช่นอ้างว่า เพราะนำมาปลูกเลี้ยงแล้วตายจึงต้องตำหนิ และแล้วก็ถกถว
โอกาสใช้อานาจบังคับว่า ต่อไปนี้อย่าไปนำมาปลูกเลี้ยงอีกเลย

ดังได้กล่าวไว้แล้วว่า มนุษย์จำเป็นต้องอยู่อย่างพึ่งพาอาศัยกันกับธรรมชาติ และชีวิตมนุษย์แต่ละคนก็เป็นส่วนหนึ่งของธรรมชาติ ตลอดคนเป็นสิ่งแวดล้อมให้แก่กันและกันด้วย กับอีกประการหนึ่งการเกิดการตายของมนุษย์ก็เป็นลักษณะหนึ่งของกระบวนการเปลี่ยนแปลงที่สะท้อนกระแสการสืบทอดชีวิต ดังนั้นบุคคลผู้เกิดก่อนจึงมีโอกาสดูแลและสั่งสมอำนาจในพื้นฐานตนเองก่อนผู้ซึ่งเกิดตามมาภายหลัง

ไม่ว่าอย่างไรก็ตาม ผู้ที่เกิดก่อนและมีโอกาสดีก่อนก็เชื่อว่าชีวิตจะดำรงอยู่ได้ตลอดไป หากมีการตายก่อนด้วย หลังจากเกิดแล้วการตายก็เป็นเงื่อนไขชีวิตที่ใกล้เข้ามาทุกขณะย่อมมีผลกระทบต้อจิตใจ ทำให้อำนาจในค่านิยมที่ฝัง เมื่อเริ่มเกิดมีการเน้นหนัก จึงควรเปลี่ยนแปลงไปโดยที่มีอำนาจในค่านิยมธรรมเข้ามาถ่วงดุลมากขึ้น

ซึ่งสภาพดังกล่าวแล้ว เกิดจากการเรียนรู้สิ่งซึ่งปรากฏให้สัมผัสได้จริงในกระแสการดำรงชีวิตอย่างอิสระในทุกวิถีทาง ซึ่งสิ่งนี้เองที่เรียกกันว่า ประสบการณ์ชีวิตที่สร้างสรรค์ความเป็นผู้ใหญ่ เป็นกลไกสำคัญที่สั่งสมกระแสการสืบทอดอำนาจในการสร้างสรรค์

หรืออาจกล่าวว่า ชีวิตมนุษย์ที่เกิดมาควรมีวิถีการเจริญเติบโตที่มุ่งเปลี่ยนแปลงไปสู่การรู้สิ่งต่าง ๆ ลุ่มลึกยิ่งขึ้น เพื่อรู้ชีวิตตนเองได้จริง กับอีกนัยหนึ่ง ควรเติบโตขึ้นมากด้วยการเข้าถึงมนุษยธรรม และมีคุณธรรมอยู่ในรากฐานจิตใจที่ยังลึกลงสู่ภายใน เสมือนต้นไม้ที่ยิ่งโตก็ยิ่งหยั่งรากลงสู่พื้นดินลึกซึ้งแข็งแรงยิ่งขึ้นนั่นเอง

ในมุมมอง หากชีวิตแต่ละบุคคลเจริญเติบโตขึ้นมาท่ามกลางกระแสอิทธิพลสิ่งแวดล้อมซึ่งล้วนแล้วเป็นรูปวัตถุที่มนุษย์เป็นฝ่ายไปนำเอาส่วนต่าง ๆ จากองค์รวมของธรรมชาติมาประดิษฐ์ และยิ่งฝ่ายผลิตใช้อิทธิพลอำนาจในฐานะที่มีโอกาสเหนือกว่า ทำการเปลี่ยนแปลงรูปแบบให้มีผลตรงอย่างต่อเนื่องกันและเร่งอัตราความเร็วยิ่งขึ้น เพื่อหวังผลประโยชน์ในค่านิยมธุรกิจด้านเดียวแล้ว ย่อมมีผลเปลี่ยนแปลงทิศทางของอีกฝ่ายหนึ่งซึ่งควรมุ่งสู่การรู้ชีวิตตนเอง ไปสู่การเติบโตขึ้นบนเงินใช้ชีวิตที่หลงตัวเอง โดยที่นำเอารากฐานตนเองไปมอบให้กับอิทธิพลของรูปวัตถุ สูญเสียจริยธรรมในรากฐานชีวิตและตกเป็นทาสเศรษฐกิจบุคคลอื่น ภาวะยากจนก็จะเข้ามาเป็นปัญหามากขึ้น

จากภาพรวมของสิ่งซึ่งกล่าวมาแล้ว น่าจะเห็นได้ว่า คนทำลายธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมซึ่งปัจจุบันพบว่า เป็นปัญหาหนักมากซึ่งขึ้นนั้น หากมองต้น ๆ จะพบภาพคนตัดไม้ทำลายป่า โยนสิ่งสกปรกลงในน้ำ ปลอ่ยภาวะ เป็นพิษสู่กระแสบรรยากาศ นอกจากนั้นหากลงสู่รายละเอียดอีกระดับหนึ่ง จะพบกับจุดของการติดตามกล่าวหากลุ่มคนที่มีชีวิตยากไร้ กล่าวโทษอย่างผิวเผินว่า เพราะความยากจนจึงทำให้ทำลายธรรมชาติ แล้วบุคคลผู้มีโอกาสและติดอยู่ด้วยนิสัยใช้อำนาจก็จะจัดการกับชีวิตตาว่า ๆ ซึ่งก็จะ เป็นความเชื่อที่ง่ายมาก เพราะไม่ต้องใช้ความคิดให้ลึกซึ้งอะไร

หากรู้สึกเฉยใจลึกลับนัก นำเอาหลักการที่น่าจะชัดเจนมากมายมาเป็นพื้นฐานการคิดและพิจารณา คือ

ทุกสิ่งทุกอย่างที่ปรากฏ เปลี่ยนแปลงอยู่ในกระแสชีวิตประจำวันของมนุษย์ต่างก็มีมนุษย์ เป็นเหตุ เป็นผล ทั้งสิ้น กับหากมอง เห็นได้ว่า มนุษย์แต่ละคนต่างก็มีเพื่อนมนุษย์ เป็นสิ่งแวดล้อมให้เก้กันและกัน และมนุษย์ เป็นลักษณะหนึ่งของชีวิตซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของธรรมชาติ การที่มีพฤติกรรมทำลายธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม จึงหมายความว่ารวมถึงการทำลายเพื่อนมนุษย์ด้วยกันเองด้วย

อนึ่งหากมองปัญหาคนทำลายธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมให้เห็นได้ถึงภาพรวม และมองให้เห็นได้ถึงระบบและโครงสร้างย่อมเห็นได้ว่า เพราะคนทำลายคนด้วยกันเอง หรือจะกล่าวลงสู่รายละเอียดอีกระดับหนึ่งก็คือ คนซึ่งชีวิตมีโอกาสและมีอำนาจ เห็นอกว่า เป็นฝ่ายกำหนดวิถีและกระแสเพื่อประโยชน์แห่งตน ที่ส่งผลกระทบต่อทำลายคนซึ่งชีวิตตกอยู่ในสภาพที่ต่ำกว่า ทุกบุคลลักษณะ ทำให้คนที่ต่ำกว่าตนต้องตกเป็นทาสทั้งด้านจิตใจและร่างกาย แล้วคนเหล่านี้จึงทำลายธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมที่เป็นต้นไม้สัตว์ป่า ดิน น้ำ ลม ไฟ

ดังนั้นการมุ่งมองสู่สภาพปัญหาที่คนทำลายป่า ถกทิ้งพรรณไม้จากป่า และจับสัตว์ขาย จึงเป็นการมองปลายเหตุ และยิ่งมุ่งแก้ปัญหาด้วยการใช้อำนาจจับกุมคน หรือออกกฎหมายบีบรัดชีวิตคนให้ขาดอิสรภาพ ขาดการเรียนรู้เพื่อรู้ได้ด้วยตนเองจากสภาพที่เป็นจริง ยิ่งส่งผลทำลายลึกซึ้งยิ่งขึ้น

หากแต่ละคนแสดงออกซึ่งจิตสำนึกและความรับผิดชอบในการแก้ปัญหาคนทำลายธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมด้วยความจริงใจ ควรมุ่งแก้ไขปัญหาที่ระบบคนทำลายคนด้วยกันเองก่อนอื่น หากกระแสดังกล่าวยังไม่อาจที่จะชลอตัว เองลงให้รู้สึกได้ แต่ยิ่งมุ่งแก้ไขกันที่ต้นไม้ ที่สัตว์ป่า ดิน น้ำ ลม ไฟ และปัจจัยสี่ซึ่งเป็นเรื่องนอกคน กับอีกด้านหนึ่งที่พยายามสร้างกระแสอำนาจบังคับคนมากขึ้น ก็คงทำให้บรรยากาศในการแก้ปัญหาสังคมตกอยู่ในสถานะที่เป็นภาพมายา สร้างรูปแบบอิทธิพลเป็นครุข่ายทอดนิลย เป็นช่วงประคองรูปร่างภาพให้แก่เยาวชนซึ่ง เป็นชีวิตที่ เติบโตตามภายหลังและยังมีโอกาสน้อยกว่า ไม่ว่าจะแสดงออกด้วยรูปลักษณะใดก็ เป็นเพียงความหลากหลายของภาพจากสิ่งปลอม และสภาพที่เป็นจริง กระแสทำลายก็ยังคงมีแนวโน้มเด่นชัดยิ่งขึ้นจนไม่มีอะไร เหลือทั้งคนทั้งสิ่งแวดล้อม

การจะชลอแนวโน้มของคนทำลายคนลงได้ ฝ่ายถืออำนาจ เห็นอไม่ว่ามีจุดยืนอยู่ที่ใด จำเป็นต้องละวางภาวะยึดถืออำนาจในรากฐานตนเองลงได้เรื่อย ๆ มนุษยธรรมย่อมบังเกิดขึ้น หากใครทำได้ย่อมควรแก่การยอมรับนับถือว่า เป็นผู้ทำให้แก่สังคมอย่างแท้จริงโดยไม่ต้องไป เทียวได้ศรัทธาแจกจ่ายกันให้คนเห็น และจริง ๆ แล้ว คนที่มีกระแสทำได้มาตลอดชีวิตย่อมไม่มีวัตถุเหลือมากมายจนนำไปแจกจ่ายแก่ใครต่อใครอย่างฟุ่มเฟือยด้วย

มนุษยธรรมเป็นสิ่งที่บริสุทธิ์ปรากฏอยู่ในรากฐานจิตใจของแต่ละชีวิต การที่บุคคลหนึ่งหรือหลายคนจะถามว่ามนุษยธรรมคืออะไร ในตนเองมีแล้วหรือไม่ หากเป็นผู้รู้จริงย่อมตอบไม่ได้หรือเห็นว่าไม่ควรจะตอบ เนื่องจากเป็นสิ่งรู้ได้เฉพาะตัว ปฏิบัติได้เฉพาะตน และผลการปฏิบัติเป็นสิ่งที่สะท้อนกระแสกลับมาสอนตนเองให้รู้ได้ลึกซึ้งยิ่งขึ้นเท่านั้น

อาจมีคำถามว่า ถ้าเช่นนั้นจะสอนกันได้อย่างไร คงมีคำตอบที่ชี้แนะได้ถึงวิถีทางที่เข้าถึงจริง ๆ

แต่ผู้เข้าถึงแล้วซึ่งกระแสนเท่านั้นที่พึงรับรู้และรับการถ่ายทอดได้ แต่ทำให้ว่าผู้ยังเข้าไม่ถึงจะหมดหวังเสียทีเดียวไม่ เนื่องจากภาวะการเปลี่ยนแปลงมีลักษณะ เป็นกระแส แม้ภาพรูปแบบที่เห็นได้เฉพาะหน้าก็มีการเปลี่ยนแปลงไปสู่ภาพใหม่และใหม่ต่อไปอย่างต่อเนื่องกัน การรับรู้ได้และความพร้อมรับ แม้ว่า จะเกิดขึ้นเพียงฉลุใดจุดหนึ่ง ย่อมสามารถถ่ายทอดไปยังจุดซึ่งครั้งหนึ่งยังห่าง ให้เกิดภาวะ เปลี่ยนแปลงวิถีที่ใกล้ชิดกว่าเนืองยั้งขึ้นได้เสมอไม่เร็วก็ช้า

การสอนกันนี้ได้หรือการถ่ายทอดกระบวนที่เป็นไปได้จึงน่าจะได้แก่ ถ้อยหลักการปฏิบัติจริงหรือ มุ่งมั่นปฏิบัติด้วยสมาธิ ให้มั่นคงอยู่บนพื้นฐานความคิดความเชื่อในรากฐานเองได้อย่างอิสระ ครอบงำที่ บังเกิดอารมณ์หวั่นไหวซึ่งหมายถึงได้ว่าตนเองกำลังได้รับผลกระทบจากอิทธิพลลามิสซึ่งอยู่ภายนอก แทนที่จะมุ่งทิศทางการแสดงออก น่าจะมุ่งหวนกลับมาสู่การทบทวนและสำรวจที่ตนเอง ซึ่งสิ่งที่กล่าวแล้วนี้ สามารถกระทำได้ในกระแสการดำเนินชีวิตประจำวัน และกระทำได้กับทุกเรื่องซึ่งตนเองมีส่วนสัมพันธ์ เกี่ยวข้อง

บุคคลผู้มีโอกาสเหนือ หรืออาจ เรียกได้ว่าผู้ใหญ่ ไม่ว่า เป็นนิคามารดา เป็นครูอาจารย์ เป็นผู้บริหารหรือผู้จัดการทุกระดับ ทั้งภาครัฐและภาคเอกชน หรือใหญ่ด้วยฐานะในด้านวัตถุทุกระดับ ชีวิตนี้ตั้งแต่เกิดมา การปฏิบัติที่ดีงามย่อมบังเกิดกระแสศรัทธาจากอีกด้านหนึ่ง และแล้วถ่ายทอดที่ แท้จริงย่อมบังเกิดขึ้นเอง การพูดให้ฟัง และการเขียนให้อ่าน หรือยกป่ายโฆษณา หากขาดของจริงภายในรากฐานย่อมไม่มีผล รังแต่จะทำให้สังคมบังเกิดสภาพรกรุงรังมากขึ้นเท่านั้น

ขณะที่ใกล้จะยุติการเขียนเรื่องนี้ สายตาก็มองไปพบภาพนกพิลาปสีขาวยาวตัวหนึ่งกำลัง เดินก้าว กินอาหารบนพื้นดินอย่างร่า เริงท่ามกลางสายลมอ่อน ๆ ในยามเช้า และส่ง เสียงร้องอยู่ในลำคอเสมือน กำลังมีความสุขอยู่กับสิ่งแวดล้อมดังกล่าว พลันก็มีแมวตัวหนึ่งซึ่งแฝงตัวอยู่ก่อนหน้าใดที่หนึ่งในบริเวณ นั้น พอได้จังหวะก็วิ่งออกมาอย่างรวดเร็ว ตะครุบนกไว้ได้ก่อนที่ทั้งนกและตนเองจะคิดว่า อะไรกำลัง จะเกิดขึ้นภายในช่วง เวลาเพียงพริบตา เดียว มันทั้ง เร็วและห่าง เกินกว่าที่จะวิ่ง เข้าไปช่วยหยุดพฤติกรรม ไว้ได้ทันทางที่ แต่ก็ต้องสารภาพว่า ภายในธรรมชาติความรู้สึกของตนเอง หากสามารถช่วยทันก็คงไม่นั่ง อยู่เฉย ๆ

ทั้ง เชื้อยวและ เล็บที่แหลมคมของแมวดังแน่นคงไปยังก้นคออย่างไม่ปราณี เนื่องจากธรรมชาติ ของแมว เองก็มุ่งอย่างแน่วแน่ที่จะกินนกเป็นอาหาร ประกอบกับรากฐานซึ่งเป็นนิสัย "ยิ่งคืบรนแรง-ทั้ง เชื้อยวและ เล็บก็ยิ่งยัดแน่น" เปลี่ยนแปลงสืบเนื่องต่อไปถึงการฉีกเนื้อกินเป็นอาหารอย่างเร็วที่สุด เสริจ เรียบร้อยแล้ว แมวตัวนั้นก็เดินจากไปสู่การจับนกจับชีวิตอื่นกินต่อไปอีก

ทำให้ตนเองได้พบวิถีทางที่พินิจนำความคิดสู่วิถีทางใหม่ ๆ เพิ่มขึ้นจากภาพซึ่งพบ เห็นมา เมื่อครั้ง ใหญ่ ๆ

ยิ่งไปกว่านั้น ทำให้ต้องหวนกลับไปทบทวนสิ่งซึ่งได้พบ ได้สัมผัสมาแล้วในอดีต ความจริงแล้ว ภาพแมวจับนกกินเป็นอาหารก็เป็นสิ่งที่ได้พบ เห็นมาแล้วหลายครั้ง และเป็นภาพซึ่งสะท้อนผลที่หลากหลาย

บางครั้งจะพบว่าก่อนที่จะมีแวจะทันตะครบ นกก็โหวตบินหนีไปก่อน บางครั้งพบว่านกบางตัวอยู่ในสภาพที่หมดเรี่ยวแรงอยู่แล้ว นอนหมอบให้แมวจับกินง่าย ๆ ภาพเหล่านี้ตนเองคิดว่า เป็นเรื่องที่น่าสนใจจิตค้นหาสาระ เหตุผลซึ่งมีอยู่ในความลุ่มลึก โดยเชื่อว่าหากรู้ได้คงได้รับสิ่งซึ่งมีคุณค่าแก่ตนเองมากมาย

ครั้นมองมาถึงคน ก็พบกับอีกภาพหนึ่งซึ่งน่าเรียนรู้ เนื่องจากบางคนเมื่อได้ยินเรื่องนี้ รู้สึกว่าเป็นสิ่งเหลวไหลไม่เข้าเรื่อง เข้าราว นามาคิดทำไมให้สูญเสียเวลาท่ามกลางกีนเปล่า ๆ จริง ๆ แล้วมันก็เป็นภาพสะท้อนที่ทำให้เข้าใจความหลากหลายของรากฐานความรู้ลึกลับลึกซึ้งของคนแต่ละคน

ในที่สุดก็พบว่าหลายภาพที่ปรากฏ ไม่ว่าจะมีผู้สังเกตและทิศทางใดที่ปรากฏอยู่นอกตัวนอกใจ เราเอง ล้วนเป็นเพียงความหลากหลายของลักษณะ เปลือกนอกซึ่งหากจะกล่าวคงกล่าวถึงได้ทุกขณะไม่ว่าเกี่ยวข้องกับสิ่งใดก็ตาม ซึ่งถือได้ว่าเป็นสังขารของทุกสิ่งและทุกชีวิตที่มีบทบาท เปลี่ยนแปลงอยู่ภายในโลก โดยที่ไม่มีอำนาจจากบุคคลใดหรือสิ่งใดจะมีอิทธิพลบังคับควบคุมให้เป็นไปตามที่บุคคลนั้นหรือสิ่งนั้นได้

อย่างไรก็ตาม ทุกชีวิตที่เกิดขึ้นมา หากสามารถสสารรากฐานความไม่ประมาทในตนเองให้สามารถหยั่งลงสู่สังขารยิ่งขึ้นตามวัยและโอกาสชีวิต ย่อมทราบได้เด่นชัดยิ่งขึ้นว่า สิ่งสำคัญประการหนึ่งซึ่งอยู่ในกระแสดวงประกอบชีวิตก็คือ การมุ่งทำงานในสิ่งซึ่งตนรักและมีศรัทธาอย่างรู้สึกท้าทายต่อการนำกายตนเองลงสัมผัสกับสภาพที่เป็นจริง กับอีกด้านหนึ่งก็มุ่งมั่นต่อสู้เพื่ออนุรักษ์ความรักในสิ่งซึ่งผูกพันอยู่กับจิตวิญญาณ ซึ่งตนเองมีมาแล้วแต่กำเนิด ให้ปรากฏเด่นชัดอยู่ได้อย่างต่อเนื่อง เพื่อเป็นภูมิคุ้มกันอำนาจอาภิสที่จ้องจับแทรกซึมเข้ามาทำลายได้ทุกขณะ

ส่วนอำนาจจากสิ่งแปลกปลอมทั้งหลายที่เข้ามาแฝงอยู่แล้ว ควรค่อย ๆ ชำระล้างออกไปตามเหตุตามผล กับอีกด้านหนึ่งก็มีการระแวดระวังอย่าให้มันหลอกลวงเข้ามาเข้าสู่คนเหมือนเมื่อครั้งที่ชีวิตยังเยาว์วัยและเยาว์ความคิดได้อีก การชำระจิตใจที่ลึกซึ้งจริงจึงน่าจะได้อีก การกระทำที่กล้าทวนกระแสของจริง ทำให้แสดงออกเพียงการพูดการเขียน หรือกระทำบนพื้นฐานซึ่งมีกรอบกำหนดโดยตนเอง ทำให้ชาวอิสระที่จะเรียนรู้สิ่งซึ่งอยู่บนฐานชีวิตจริง

สิ่งทั้งหลายดังกล่าวแล้ว น่าจะเป็นวิถีทางสร้างตนให้เป็นบุคคลผู้เปี่ยมล้นด้วยแรงศรัทธาต่อศาสน-ชนและมีพลังถ่ายทอดสิ่งซึ่งเป็นมงคลโดยแท้ต่อสังคมผู้เยาว์ชนคนรุ่นหลังซึ่งมีหน้าที่สืบทอดต่อไปได้อย่างอิสระ ด้านซึ่งน่าจะถือเป็นพื้นฐานที่แท้จริงก็คือ อิสระภาพที่อยู่ในรากฐานจิตใจ ควรถือเป็นสิ่งบ่งบอกได้ถึงคุณภาพที่แท้จริงของชีวิตมนุษย์ทุกรูปทุกนาม โดยไม่เลือกว่าบุคคลนั้นจะมีสมบัติในค่านิยมวัตถุนิยมฟุ้งเฟ้อแค่ไหน หรือมีชีวิตที่เต็มไปด้วยเบาะแสที่ฉ้อฉลแค่ไหน เปล่า เปลือยก็ตาม หากสังคมสามารถยกระดับคุณสมบัติมนุษย์ได้มากเพียงใด ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมก็จะฟื้นตัวได้ด้วยตัวของมันเองมากเพียงนั้น

ดังนั้นการหว่านกล่ออำนาจธรรมชาติจะสร้างชีวิตความเป็นอยู่มนุษย์ จึงเป็นการมองข้ามสิ่งซึ่งเป็นรากฐานที่แท้จริงของเหตุ อำนาจมนุษย์ที่มุ่งทำลายมนุษย์ต่างหากที่เป็นสิ่งควรเกรงกลัวมากที่สุด แต่มนุษย์ก็มีสัญชาตญาณของการเรียนรู้ หากยั้งคิดและหลงอำนาจ การเรียนรู้ที่ฟัง เข้าถึงและแก้ไขได้ก็น่าจะได้อีก การได้รับบทเรียนจากของจริงซึ่งก่อให้เกิดความเจ็บปวดที่เข้าถึงจุดลึกซึ้งของแต่ละคน.